

Ocenjevanje znanja pri pouku sociologije (program predšolska vzgoja)

Pri predmetu sociologija bodo dijaki pridobivali ocene:

- **pisno,**
- **ustno,**
- **drugo** (seminarske naloge)

Dijak mora biti pisno seznanjen s kriteriji vseh oblik ocenjevanja na začetku šolskega leta.

PISNO IN USTNO OCENJEVANJE

Pisno in ustno ocenjevanje obsega učne cilje, obdelane pri **pouku**. Ocenjuje se **poznavanje, razumevanje in uporaba predelane snovi**. Nekatere naloge ali vprašanja ocenjujejo celostno znanje z elementi analize, sinteze in presojanja usvojenega znanja. Za zadostno oceno je potrebno doseganje minimalnih standardov znanja, ki so opredeljeni v letni pripravi.

Pisno ocenjevanje **obsega naloge izbirnega tipa in strukturirane naloge**.

Število pisnih ocenjevanj

Pisno ocenjevanje se za vse dijake oddelka izvede **enkrat** v ocenjevalnem obdobju.

Izjeme: dijaki, ki ne dosežejo minimalnih standardov znanja pri pisnem ocenjevanju, in dijaki, ki želijo izboljšati oceno.

Datumi preverjanja in ocenjevanja bodo dogovorjeni z dijaki na začetku vsakega ocenjevalnega obdobja in vpisani v šolsko dokumentacijo.

Kriteriji pisnega ocenjevanja

Pisno ocenjevanje je vrednotenje pisnih odgovorov na zastavljena vprašanja.

Pisna naloga mora vsebovati rubriko za ime in priimek dijaka, oddelek, temo, datum, skupno možno število točk, doseženo število točk, točkovno vrednost posameznih nalog in točkovnik.

Dosežene rezultate, ki so izraženi v točkah oz. odstotkih, izrazimo tudi z ocenami od 1 do 5.

Odlično (5)	90 – 100 %
Prav dobro (4)	80 – 89 %
Dobro (3)	65 – 79%
Zadostno (2)	50 – 64%
Nezadostno (1)	0 – 49%

Število ustnih ocenjevanj

Dijaki bodo v šolskem letu ustno ocenjeni **najmanj enkrat**. Oceno lahko pridobijo tudi z izdelavo in predstavitvijo seminarske naloge.

Kriteriji za posamezne ocene pri ustnem ocenjevanju znanja

OCENA	KRITERIJ
5	Dijak popolnoma samostojno odgovori na zastavljeno vprašanje; pravilno definira pomembne oz. ključne pojme, termine, procese; jasno in razločno izraža ideje; navaja pomembne podrobnosti; podaja lastne primere in ob njih opisuje pojav ali proces; celovito povezuje snov predmeta z lastnim predznanjem in s snovjo pri drugih predmetih; zna presoditi različne vplive na določen pojav ali proces v vzgoji in izobraževanju.
4	Dijak pretežno samostojno odgovori na zastavljena vprašanja; pravilno definira pomembne oz. ključne pojme, zmoti se največ enkrat; potrebuje usmerjanje učitelja z dodatnimi vprašanji, na katera pa odgovori jasno in obsežno; navede nekatere pomembne podrobnosti; poda lastne primere in na njih zadovoljivo opiše pojav oz. proces; povezuje snov predmeta z lastnim predznanjem; pravilno, vendar ob manjši podpori učitelja, napove razvoj nekega dogajanja, procesa; zna presoditi nekaj vplivov na določen pojav ali proces.
3	Dijak delno samostojno odgovori na zastavljeno vprašanje; spusti nekaj pomembnih pojmov ali ključnih podatkov, ki se jih deloma spomni ob učiteljevem usmerjanju; posredovanje znanja je manj jasno; navede največ dve pomembni podrobnosti (če jih je več); navaja samo primere iz učbenika ali iz učiteljeve razlage in na njih zna opisati določen pojav ali proces; analiza je še ustrezna, vendar ne razbere pomembnega dela informacij; pojasnjevanje je ustrezno; delno ali ob podpori učitelja povezuje snov tega predmeta z lastnim predznanjem; s pomočjo učitelja le delno napove razvoj nekega dogajanja, procesa.
2	Dijakov odgovor je pomanjkljiv; spusti nekaj pomembnih pojmov ali ključnih podatkov kljub učiteljevemu usmerjanju; pri posredovanju znanja se mu zatika; navede le eno pomembno podrobnost (če jih je več); ob usmerjanju navede primer iz učbenika ali iz učiteljeve razlage, a običajno ne zna pojasniti določenega pojava ali procesa; le ob podpori učitelja naredi analizo,

	pojasnjevanje je približno ustrezno; le s podporo učitelja povezuje snov tega predmeta z lastnim predznanjem; sam navaja le nebistvene vplive na razvoj pojava ali procesa.
--	---

Ustno ocenjevanje je vrednotenje odgovorov na zastavljena vprašanja.

Seminarska naloga

Seminarske naloge so ocenjene. Učenec dobi vsebinska navodila za njihovo izdelavo. Kriteriji za pridobitev ocene iz seminarske naloge so enaki kriterijem za pridobitev pisne ocene.

Z oceno seminarske naloge se enakovredno vrednotijo:

- odnos do dela (25 % točk),
- pisni izdelek in obseg uporabljene literature (25 % točk),
- izvleček in predstavitev seminarske naloge (25 % točk),
- izdelek, razstava, demonstracija, diskusija (25 % točk).

Opisni kriteriji za ocenjevanje seminarske naloge

1. odnos do dela:
 - ali je ustrezen odnos do dela,
 - upoštevanje vseh dogovorjenih rokov.
2. pisni izdelek in obseg uporabljene literature:
 - ali je primeren izbor teme glede na aktualnost,
 - ustrezna nadsobnost pri predstavitvi teme,
 - jedratost (ločevanje bistvenih od nebistvenih podatkov),
 - natančnost pri navajanju podatkov,
 - zanimivost, pestrost besedila,
 - ustrezna velikost pisave in obseg strani,
 - tridelna zgradba – uvod, jedro in zaključek,
 - nabor raznovrstnih virov,
 - doslednost in ustreznost navajanja virov.
3. izvleček in predstavitev seminarske naloge:
 - ali je ustrezen izbor podatkov v izvlečku,
 - ali dijak pozna temo in razume pomembne pojme in odnose ter znanje povezuje z lastnimi izkušnjami in predznanjem,
 - v okviru izbrane teme pokaže zmožnost kritičnega mišljenja,
 - govori prosto, ob pomoči osnutka,

- govori razločno in glasno ter primerno hitro,
 - ohranja stik s poslušalci,
 - ali je predstavitev jezikovno pravilna.
4. izdelek, razstava, demonstracija, diskusija:
- ali je celotna predstavitev zanimiva,
 - ustrezen izbor materiala za razstavo,
 - ustrezna demonstracija, izdelek, ustrezna diskusija.

Učenec, ki izdelava seminarsko nalogo, ima možnost konzultacije z učiteljem pred predstavitvijo seminarske naloge. Učitelj mu v obsegu možnosti šole pomaga pri tehnični opremlitvi za predstavitev naloge.

Organizacija in potek izpitov

- Dijak je seznanjen s potekom popravnih izpitov pri posebnih pripravah, kjer sta dijakom omogočena tudi celoten pregled snovi in dodatna razlaga morebitnih nejasnosti o poteku izpita ali o učni snovi.
- Kriteriji ocenjevanja pri izpitu so enaki kot kriteriji za ustno ocenjevanje v razredu, kjer so dijaki z njimi pisno seznanjeni prvo šolsko uro pouka. Dijak mora pri izpitu pokazati, da obvlada minimalne standarde znanja, ki na osnovi UN obsegajo poznavanje konceptov ter vsebinske in procesne cilje, povezane z njimi. Minimalni standardi znanja so sestavni del letne priprave in so narejeni na osnovi veljavnega UN.
- **Izpiti** (popravni, predmetni in dopolnilni) potekajo **ustno**. Naloge so napisane na listu skupaj z ustreznimi skicami ali drugo opremo. Dijaki izberejo list z vprašanji in se pisno pripravljajo 15 minut.
- Po preteku tega časa ustno odgovarjajo na izbrana vprašanja. Spraševalec lahko dijaka vodi skozi vprašanje in ga usmerja z dodatnimi podvprašanji. Ustni izpit traja do 20 minut.
- Pri izvajanju izpitov veljajo pravila šolske zakonodaje.

MINIMALNI STANDARDI ZA ZADOSTNO OCENO

Za doseganje minimalnih standardov mora dijak pri vseh sklopih obvladati vsaj osnovni nivo, naveden v učnem načrtu za sociologijo. Pri ocenjevanju se upoštevajo:

- Poznavanje temeljnih socioloških terminov, teoremov, definicij.
- Razumevanje in pojasnjevanje socioloških terminov, teoremov, definicij.
- Zmožnost lastne interpretacije in aktualizacije pridobljenega sociološkega znanja.

Dijak:

- zna analizirati vsakodnevne družbene fenomene z vidika vpetosti v družbene in kulturne okoliščine in oceniti vlogo posameznika v njih,
- zna razlikovati med vsakodnevnim in sociološkim obravnavanjem družbenih problemov,
- zna pojasniti dinamičnost družbe na različnih konkretnih področjih,
- zna pojasniti različne pristope pri opredelitvi predmeta sociologije in načinov raziskovanja družbe ter različne pristope pri pojasnjevanju vloge posameznikom,
- razume značilnosti družboslovnega raziskovanja,
- pozna različne metode in tehnike raziskovanja,
- zna pojasniti večplastno vlogo znanosti in tehnologije in protislovnega vpliva na družbeni razvoj,
- zna presojsati etične dileme, ki jih poraja razvoj znanosti in tehnologije,
- zna pojasniti proces socializacije z vidika posameznika in družbe in presoditi specifičnost procesa socializacije v sodobnih družbah,
- zna pojasniti in presoditi vpliv različnih družbenih skupin na proces socializacije,
- zna pojasniti načine poteka socializacije in spreminjanje pomena in vlog življenjskih obdobj v različnih družbah in kulturah,
- pojasni pomen kulture pri oblikovanju identitet, kulturo kot način življenj, analizira pomen vrednot, norm, navad, nadzora in sankcij za delovanje posameznic in posameznikov ter družbe ter vzroke za spreminjanje in pluralizacijo kultur v sodobnih družbah,
- analizira in presoja odnos do lastne kulture, subkulture in drugih kultur,
- zna pojasni družbeno konstrukcijo telesa in zdravja,
- zna presoditi spreminjanje odnosa do zdravja in telesa,
- razpravlja o zdravstveni oskrbi in vlogi medicine v sodobni družbi,

- zna pojasniti pomen pripisanih in pridobljenih statusov: spol, starost, etnična pripadnost, razred, za posameznika in družbo in vrednoti njihov vpliv v sodobnih družbah,
- zna pojasniti družbeno stratifikacijo in njene različne razlage in jih uporablja za presojo družbene stratifikacije v sodobni družbi,
- zna pojasniti vzroke in različne razlage revščine in socialne izključenosti,
- zna pojasniti družbeni status in družbeno mobilnost,
- zna pojasniti procese globalizacije kot protislovnega procesa in njihove vplive na različna področja življenja,
- zna oceniti priložnosti in glavne dejavnike tveganja razvoja sodobnih družb,
- zna opredeliti moderno državo,
- ima razvit odnos do sprotnega šolskega in domačega dela.

Kriteriji ocenjevanja so bili potrjeni na sestanku strokovnega aktiva družboslovja, dne 20.8.2021 in veljajo od 1.9.2021 dalje.